

АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІЙ СФЕРІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ

Розглянуто проблему зміцнення здоров'я майбутніх фахівців з туризму в рекреаційно-оздоровчій сфері. На основі аналізу літературних джерел з'ясовані деякі особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму. У дослідженні використано результати анкетного опитування 171 студентів вищих навчальних закладів України. Вказано, що підготовка майбутніх фахівців з туризму повинна бути спрямована на оволодіння навичками проведення анімаційних програм. Доведено актуальність і доцільність обраної проблеми дослідження.

Ключові слова: здоров'я, майбутні фахівці з туризму, анімаційна діяльність, рекреаційно-оздоровча сфера.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Від здорового розвитку молодого покоління залежить не тільки сучасне, а й майбутнє країни. Тому існує велика потреба у формуванні дієвої державної політики щодо популяризації здорового способу життя. В останні роки вчені все частіше звертаються до здорового способу життя як до самостійного соціального феномена, характеризують його як особливий стан особистості. Високий рівень захворюваності та смертності молоді, слабка мотивація до дотримання молодими людьми здорового і безпечного способу життя, недостатній рівень знань та навичок молоді у галузі безпеки життєдіяльності призводить до негативних наслідків. Це відображено в такому документі, як Державна цільова соціальна програма "Молодь України" на 2016-2020 роки (2015 р.). Концентрація зусиль в даній програмі зосереджена на декількох пріоритетах.

Для нашого дослідження важливим є пріоритет 2, а саме здоровий спосіб життя молоді – здійснення заходів, спрямованих на популяризацію та утвердження здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я серед молоді. Даний пріоритет планується реалізувати за двома напрямками:

– "У здоровому тілі – здоровий дух". Мета якого є: підвищення рівня здоров'я молоді, популяризація та утвердження здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я серед молоді.

– "У гармонії з собою і світом". Мета – сприяння зміцненню психічного здоров'я молодих людей, формування внутрішньої культури їх взаємин у сім'ї та соціальному середовищі; забезпечення репродуктивного здоров'я молоді, популяризація серед молоді знань з безпеки життєдіяльності [4].

Аналіз стану формування у студентів ставлення до здорового способу життя як професійної цінності дозволяє зробити висновок про те, що найчастіше формування даного особистісного утворення відбувається стихійно. Тому формування здорового способу життя є складною соціальною проблемою, в якій медична складова співіснує з правовим, соціально-економічним, політичним та психолого-педагогічним та іншими компонентами.

Таким чином, збереження й зміцнення здоров'я шляхом інформування дітей та молоді, надання їм знань щодо необхідності ведення здорового способу життя, поліпшення рухової активності нині визнано найактуальнішими проблемами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна система професійної освіти майбутніх фахівців сфери туризму орієнтована, на думку М. В. Черезової, на створення фундаменту для становлення студента як майбутнього професіонала, якому притаманні компетентність, висока духовна культура, мобільність, уміння вільно орієнтуватися в новітніх досягненнях науки та практики, високий рівень розвитку морально-етичних якостей і професійної етики [5, с. 9]. За таких умов суттєво підвищуються вимоги до формування таких якостей особистості майбутніх фахівців сфери туризму, як професіоналізм, відповідальність, ініціативність, комунікабельність, креативність, моральність [5, с. 9].

З трьох головних рекреаційних функцій (лікувальної, оздоровчої та пізнавальної), на думку М.І. Гараніна, туристська анімація покликана виконати прямим чином дві функції – спортивно-оздоровчу і пізнавальну. Непрямим чином при відповідних умовах виконується і лікувальна функція [1, с. 44].

У практиці анімаційного справи для цільового конструювання анімаційних програм науковець виділяє наступні функції туристської анімації: адаптаційна функція, що дозволяє перейти від повсякденної обстановки до вільної, дозвільної; компенсаційна функція, яка звільняє людину від фізичної і психічної втоми повсякденному житті; стабілізуюча функція, що створюють позитивні емоції і стимулююча психічну стабільність; оздоровча функція, спрямована на відновлення і розвиток фізичних сил людини, ослаблених у повсякденному трудовому житті; інформаційна функція, що дозволяє отримати нову інформацію про країну, регіони, людей; освітня функція, що дозволяє придбати і закріпити в результаті яскравих вражень нові знання про навколишній світ; доскональна функція, що приносить

інтелектуальне і фізичне вдосконалення; рекламна функція, що дає можливість через анімаційні програми зробити туриста носієм реклами про країну, про регіон, про туркомплекс, готелі, тур фірми [1, с. 47].

Підготовка професійних аніматорів є сьогодні одним із головних завдань відповідних кафедр вищих навчальних закладів України. Саме такі спеціалісти покликані підвищити престиж вітчизняних туристських комплексів.

Необхідно створити галузевий банк типових сценаріїв і циклів анімаційних занять для складання програм туристського відпочинку на місцях з урахуванням регіональних особливостей, а також типових планів обслуговування турів та типових планів організаційно-технічних заходів для реалізації турів [3, с. 256].

Нині в Україні туристична галузь, як вказує М.Б. Гункевич, потребує фахівців за 5-ма напрямками підготовки: фінансові менеджери (економісти); менеджери туризму та рекреації, які забезпечують розробку туристично-рекреаційного, оздоровчого та розважального обслуговування турів та організацію обслуговування на туристичних маршрутах; аніматори (фахівці з організації та розробки анімаційних програм, рекреаційних, оздоровчих та реабілітаційних заходів під час організації туристичної діяльності); фахівці з розробки та реалізації спеціальних циклів туристично-рекреаційних занять (гід, тренери, інструктори, методисти); фахівці з культурно-пізнавального туризму, екскурсійної та музейної справи [2, с. 34].

Дослідження виконано згідно плану науково-дослідної роботи Класичного приватного університету на 2013-2018 рр. з теми "Проблеми і перспективи розвитку фізичного виховання і спорту осіб різного віку" (номер державної реєстрації 013U000729) і теми "Роль творчої особистості в історії та теорії педагогіки" (номер державної реєстрації 0114U006397).

Мета роботи: охарактеризувати особливості анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Методи дослідження: теоретичний аналіз, контент-аналіз психолого-педагогічної літератури та літератури з туризму; анкетування студентів.

Завдання дослідження: 1. Провести аналіз психолого-педагогічної літератури та літератури з туризму, інформації з мережі Інтернет щодо стану професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. 2. Провести анкетування студентів вищих навчальних закладів України щодо необхідності формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. З метою з'ясування необхідності формування готовності майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері нами було проведено анкетування студентів вищих навчальних закладів, у якому брало участь 171 особа. Респондентами виступили 53 студентів Запорізького національного технічного університету (ЗНТУ), 45 студентів Інституту здоров'я, спорту і туризму Класичного приватного університету м. Запоріжжя (КПУ), 33 студента Львівського державного інституту фізичної культури (ЛДІФК), 41 студент Національного університету фізичного виховання і спорту України (НУФВСУ).

Результати відповідей студентів на запитання "Чи вважаєте Ви за необхідне у вищих навчальних закладах України формувати готовність майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері?" показав, що з із 171 студентів вважають за необхідне у вищих навчальних закладах України формувати готовність майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері – 57,45% опитаних; частково вважають – 20,63% студентів; не вважають – 11,81% студентів; було важко відповісти – 10,09% студентам. Більш детально розподіл відповідей студентів різних вищих навчальних закладів представлений на рис. 1.

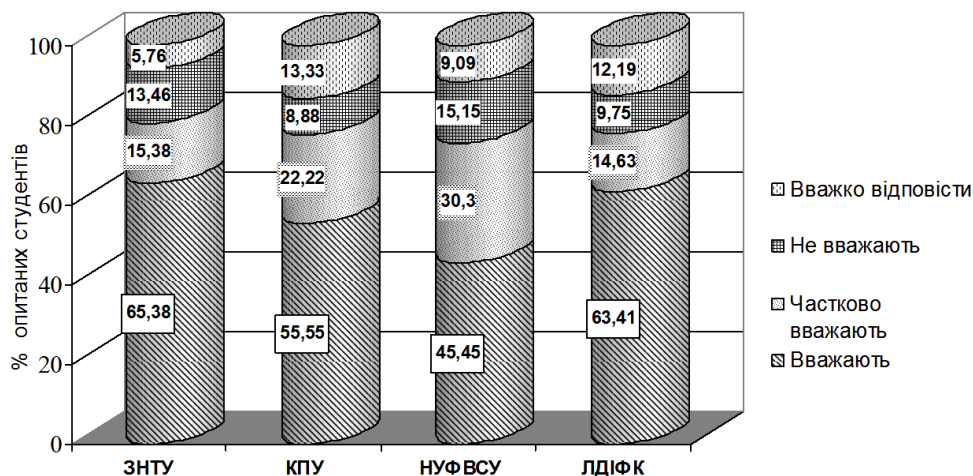

Рис. 1. Результати відповідей студентів про необхідність у вищих навчальних закладах України формувати готовність майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері (%)

Відповіді студентів на запитання "Наскільки Ви володієте навичками складання анімаційних програм, заснованих на таких видах рухової активності, як: оздоровчий фітнес, рухові ігри, рекреаційні ігри, спортивні ігри, заняття силової спрямованості, аквааеробіка?" розподілилися наступним чином: із 171 студентів повністю володіють навичками складання анімаційних програм заснованих таких видах рухової активності, як: оздоровчий фітнес, спортивні ігри, заняття силової спрямованості, аквааеробіка – 36,91% опитаних; частково володіють навичками складання – 27,28% студентів; не володіють навичками складання анімаційних програм – 22,23% студентів; було важко відповісти – 13,46% студентам.

Розглянемо більш детально відповіді студентів опитаних про володіння навичками складання анімаційних програм з оздоровчого фітнесу – володіють навичками 51,92% опитаних студентів ЗНТУ, 40% – КПУ, 36,36% – НУФВСУ, 36,58% – ЛДІФК (табл. 1).

Частково володіють 7,69% опитаних студентів ЗНТУ, 37,77% – КПУ, 33,33% – НУФВСУ, 39,02% – ЛДІФК; не володіють навичками складання анімаційних програм з оздоровчого фітнесу – 7,69% опитаних студентів ЗНТУ, 13,33% – КПУ, 18,18% – НУФВСУ, 14,63% – ЛДІФК. Важко відповісти – 32,69% опитаних студентів ЗНТУ, 8,88% – КПУ, 12,12% – НУФВСУ, 9,75% – ЛДІФК. Найвищий вісток студентів, які володіють навичками складання програм з оздоровчого фітнесу в ЗНТУ – 51,92% опитаних студентів.

Як ми бачимо із наведеної таблиці відповіді студентів опитаних про володіння навичками складання анімаційних програм з рухливих ігор розподілилися наступним чином: володіють навичками складання анімаційних програм з рухливих ігор – 57,69% опитаних студентів ЗНТУ, 31,11% – КПУ, 24,24% – НУФВСУ, 24,39% – ЛДІФК.

Таблиця 1

Відповіді студентів опитаних про володіння навичками складання анімаційних програм, заснованих на таких видах рухової активності, як: оздоровчий фітнес, рухові ігри, рекреаційні ігри, спортивні ігри, заняття силової спрямованості, аквааеробіка, %

Питання	Види рухової активності	Варіанти відповідей	Назва ВНЗ				Всього %
			ЗНТУ	КПУ	НУФВСУ	ЛДІФК	
Наскільки Ви володієте навичками складання анімаційних програм, заснованих на таких видах рухової активності, як:	Оздоровчий фітнес	Володіють	51,92	40	36,36	36,58	41,21
		Частково володіють	7,69	37,77	33,33	39,02	29,45
		Не володіють	7,69	13,33	18,18	14,63	13,45
		Важко відповісти	32,69	8,88	12,12	9,75	15,86
	Рухливі ігри	Володіють	57,69	31,11	24,24	24,39	34,35
		Частково володіють	28,84	20	42,42	34,14	31,35
		Не володіють	28,84	37,77	18,18	29,26	28,51
		Важко відповісти	28,84	11,11	15,15	12,19	16,82
	Рекреаційні ігри	Володіють	15,38	11,11	36,36	17,07	19,98
		Частково володіють	26,92	15,55	21,21	39,02	25,67
		Не володіють	38,46	42,22	33,33	26,82	35,20
		Важко відповісти	19,23	31,11	9,09	17,07	19,12
	Спортивні ігри	Володіють	51,92	44,44	48,48	43,90	47,18
		Частково володіють	32,69	33,33	27,27	21,95	28,81
		Не володіють	11,53	15,55	18,18	14,63	14,97
		Важко відповісти	3,84	6,66	6,06	19,51	9,01
	Заняття силової спрямованості	Володіють	53,84	24,44	51,51	26,82	39,15
		Частково володіють	26,92	17,77	24,24	29,26	24,54
		Не володіють	7,69	31,11	15,15	29,26	20,80
		Важко відповісти	11,53	26,66	9,09	14,63	15,47
Аквааеробіка	Володіють	23,07	55,55	54,54	36,58	42,43	
	Частково володіють	13,46	15,55	12,12	29,26	17,59	
	Не володіють	51,92	13,33	18,18	21,95	26,34	
	Важко відповісти	11,53	15,55	15,15	12,19	13,60	

Частково володіють 28,84% опитаних студентів ЗНТУ, 20% – КПУ, 42,42% – НУФВСУ, 34,14% – ЛДІФК; не володіють навичками складання анімаційних програм з рухливих ігор – 28,84% опитаних студентів ЗНТУ, 37,77% – КПУ 18,18% – НУФВСУ, 29,26% – ЛДІФК.

Важко відповісти – 28,84% опитаних студентів ЗНТУ, 11,11% – КПУ, 15,15% – НУФВСУ, 12,19% – ЛДІФК. Найвищий вісток студентів, які володіють навичками складання програм з рухливих ігор в ЗНТУ – 57,69% опитаних студентів.

Аналізуючи відповіді студентів, ми бачимо, що кількість студентів які володіють навичками складання анімаційних програм зі спортивних ігор, розподілився таким чином: володіють навичками складання анімаційних програм зі спортивних ігор – 51,92% опитаних студентів ЗНТУ, 44,44% – КПУ, 48,48% – НУФВСУ, 43,9% – ЛДІФК. Частково володіють 32,69% опитаних студентів ЗНТУ, 33,33% – КПУ, 27,27% – НУФВСУ, 21,95% – ЛДІФК; не володіють навичками складання анімаційних програм з рухливих ігор – 11,53% опитаних студентів ЗНТУ, 15,55% – КПУ 18,18% – НУФВСУ, 14,63% – ЛДІФК. Важко відповісти – 3,84% опитаних студентів ЗНТУ, 6,66% – КПУ, 6,06% – НУФВСУ, 29,51% – ЛДІФК. Найвищий вісток студентів, які володіють навичками складання програм з рухливих ігор в ЗНТУ – 51,92% опитаних студентів.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, опрацювання науково-методичної, навчальної літератури та аналіз анкетування студентів вищих навчальних закладів свідчить про необхідність підвищення рівня професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері. Перспектива подальших досліджень полягає в розробці науково-методичного забезпечення з метою підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму до анімаційної діяльності в рекреаційно-оздоровчій сфері.

Використані джерела

1. Гаранин Н.И. Менеджмент туристской и гостиничной анимации : [учеб. пособ.] / Н.И. Гаранин, И.И. Булыгина. – М. : Советский спорт, 2004. – 128 с.
2. Гункевич М.Б. Сучасні тенденції процесів підготовки фахівців галузі туризму в Україні // М.Б. Гункевич / Вісник Луганського національного Університету ім. Т. Шевченка. С. : Педагогічні науки, Час. 3. – 2013. – № 18 (277). – С. 34-39.
3. Данільєва Ю.Г. Аніматор в системі туристської освіти // Ю.Г. Данільєва, К.К. Мкртчян / Матеріали Між. науково-прак. конф. "Сучасні особливості формування і управління інноваційним потенціалом регіонального розвитку туризму та рекреації із залученням молодіжного ресурсу". – Тернопіль, 15-17 жовтня 2015 р. – С. 255-257.
4. Державна цільова соціальна програма "Молодь України" на 2016-2020 роки (2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1018-2015-%D1%80>
5. Черезова М.В. Формування культури професійного спілкування майбутніх фахівців сфери туризму у навчально-виховному процесі коледжу: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / М.В. Черезова ; Луган. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – Луганськ, 2010. – 20 с.

Zacharina A.

ANIMATION ACTIVITIES IN THE RECREATIONAL AND HEALTH SPHERE AS A PRECONDITION FOR STUDENTS' HEALTH PROMOTION

The article deals with the problem of health promotion of future tourism specialists in recreational and health sphere. It is noted that taking measures aimed at popularization and maintenance of healthy and safe lifestyle, as well as health culture among young people is provided by the "Youth of Ukraine" government social program for 2016-2020 years. Some particularities of the animation activities in recreational and health sphere were clarified on the base of the literary sources analysis. Functions of tourist animation were characterized; they are the following: adaptation, compensation, stabilizing, recreational, informational, educational, improving and advertising functions. It was noted that the recreational function is aimed at the restoration and development of human physical strength weakened in daily working life.

The study used the results of a questionnaire survey of 171 students of higher educational institutions of Ukraine (Zaporizhzhya National Technical University; Institute of Health, Sport and Tourism of Classic Private University of Zaporizhia; Lviv State Institute of Physical Culture; National University of Physical Education and Sport of Ukraine). The article refers to the results of the students' answers considering the formation of readiness of future tourism specialists to the animation activities in the recreational and health area. It is indicated that animation programs include sports competitions, sports shows, dancing parties, carnivals and theatrical performances that contribute to the restoration of somatic health, and provide the support for physical development level and recovery of total peace of mind. It is noted that the professional training of future tourism specialists should be aimed at the mastering the skills of animation programs' execution, which are based on such types of physical activity as: health-improving fitness, action-oriented games, recreational games, sports games, strength-building exercises, water aerobics. The relevance and practicability of selected research problem is proved.

Key words: health, future tourism specialists, animation activities, recreational and health sphere.

Стаття надійшла до редакції 16.09.2016